

PROESSI
Klaus Maunuksela

PROCESSI
Klaus Maunuksela

PROSESSI

Klaus Maunuksela

*KOSMOS

TERIKORKEAKOULUSSA. SITAATIT DANTE ALIGHIERIN JUMALAISESTA NÄYTELMÄSTÄ SUOMENTANUT
KLAUS MAUNUKSELAN TAITTEELLISETÄ VÄITÖSTUTKIMUSTA TAIDEVILLOPION TÄÄ
EINO LEINO. © KLAUS MAUNUKSELA JA KUSTANNUSYHTIÖ
KOSMOS 2024 ISBN 978-952-352-272-5 PAINETTU EU:SSA. KANSI JA TAITTO: VIIVI PROKOJEV
MAUNUKSELAN TAITTEELLISETÄ VÄITÖSTUTKIMUSTA TAIDEVILLOPION TÄÄ
TERIKORKEAKOULUSSA. SITAATIT DANTE ALIGHIERIN JUMALAISESTA NÄYTELMÄSTÄ SUOMENTANUT

Kiitos • Taiteen edistämiskeskus •

WGD:n kirjallisuutta

... ..

TEOS JA SIITÄ VALMISTETTAVA ÄÄNIKIRJA MUODOSTAVAT OSAAN KLAUS

Sisään otettiin taas ihmisiä. Levottomuus levisi aaltolina kohti jonon häntää ja sai juhlijan toisensa jälkeen havahdumaan liikkeelle. Kun vuoro osui kohdallemme, otimme askeleen, sitten toisen. Edessä liikehtivien ihmisten välistä avautui hetkeksi näköyhteys ovelle, mutta edessämme jonottavan miehen selkä peitti sen saman tien näkyvistä. Seisoimme vain puolen metrin päässä kohdasta, jossa olimme seisseet edelliset puoli tuntia. Ovi tuntui olevan yhtä kaukana kuin ennenkin. Ihmisten järjestys jonossa oli sama kuin hetkeä aikaisemmin: jalkojen paikka hiekalla oli vaihtunut, mutta tilanteemme ei ollut mitenkään muuttunut.

Takanamme jono mateli yhä kyljeltä toiselle. Minä ja Julia olimme vain yksi matelijan mutkista. Tähänastiset kokemuksemme olivat kuin käärmeen puoliksi sulattama hiiri, joka sai toimia ravintona toisenlaiselle, kärsivällisyydessään kuolemankaltaiselle elämänmuodolle. Käärmeiden tavoin me olimme vaihtolämpöisiä ja hiljaa. Vain myrkkynauhat hampaissa kihelmöivät, kun kollektiivinen ruumis jännittyi iskuun.

Seisoimme Julian kanssa vierekkäin kasvot eteenpäin käännettyinä emmekä puhuneet toisillemme. Vaikka minua uuvutti, en antanut sen näkyä ulospäin: hallitsin ilmeeni, puristin hampaitani yhteen ja tukahdutin esiin pyrkivän haukotuksen, pidin selkäni mahdollisimman suorassa kuin voisin sillä tavalla estää väsymystä leviämistä syvemmälle kehoon. Kaksi tuntia sitten olimme seisseet jonon häntäpäässä nousuhumalaisen jännityksen vallassa. Oliko siitä vasta kaksi tuntia? Kyllä, kaksi loputtoman pitkää tuntia, jotka muodostuivat moninkertaisesta määrästä yhtä pitkältä tuntuneita minuutteja. Ne vuorostaan koostuivat sekunneista, jotka olivat nopeita ja toistuvia kuin silmänräpäykset, jotka pitivät minua hereillä, vaikka valvominen oli ammentanut katseen tyhjiin ja saanut silmäluomien reunat kirvelemään kuivuudesta.

Aluksi humalaisten huutelu oli ollut koväänistä. Mitä pidempään olimme jonossa seisoineet, sitä vaimeammaksi äänimaisema oli muuttunut.

Äänekkäimmät luovuttivat ensimmäisinä. Isojen vaihto-opiskelijoista koostuvien porukoiden naurunpurskaukset tuntuivat nekin harventuneen, ehkä he olivat tajuunneet jakautua pienemmiksi ryhmiksi parantaakseen mahdollisuuksiaan päästä sisään. Kuulin, kuinka mustaan pukeutunut nainen takanamme kysyi toiselta tulta. Äänet ympärillä puhuivat vain kuiskaten.

Naurahdukset kuulostivat pensaspalolta, joka levisi tuulessa. Tuulen kääntyessä liekit vaimenivat rapinaksi ja jäivät sanojen väliin kytemään. Keskustelut eivät kestäneet tarpeeksi pitkään, jotta niistä olisi erottanut enempää kuin yksittäisiä sanoja.

Korkki päästi sihisevän äänen. Kohotin käteni ja otin hui-
kan oluesta. Olin ostanut pullon aseman vieressä olevasta
spätistä ja kanniskellut sitä takintaskussa, kunnes pienenä
turtana sumeutena aivolohkoissa alkanut laskuhumala sai
avaamaan sen.

Join olutta huomaamattomin siemauksin, jotta sitä riit-
täisi mahdollisimman pitkään. Kukaan ei tiennyt, kuinka
kauan joutuisimme vielä seisomaan täällä. Julia sytytti sa-
vukkeen ja laittoi sytkärin takaisin vyölaukkuunsa.

Aika kului samaa tahtia oluen kanssa. Julia hengitti
viimeiset savut, pudotti savukkeen maahan ja painoi sen
jalallaan sammuksiin. Olimme seisseet paikoillamme niin
pitkään, että pullon lasipinta oli muuttunut lämpimäksi
kädessä, neste sen sisällä väljähtänyt vaahdonmakuiseksi.
Maku oli sama kuin aina oksentamisen jälkeen, mutta ilman
oksentamisen raakaa vapauttavuutta. Pakotin viimeisen
suullisen alas samalla päättäväisyydellä, jolla pakotin itse-
ni pysymään aloillani. Tässä kohtaa yötä minulla ei ollut
muuta vaihtoehtoa kuin sopeutua.

Rakennus oli entinen voimalaitos. Se kohosi toistaiseksi säästyneellä kaistaleella entistä teollisuusaluetta, lähellä kaupungin läpi virtaavan joen rantaa. Tänä yönä, niin kuin minä tahansa viikonloppuyönä tähän aikaan, julkisivun pimeät ikkunarivistöt todistivat erikoista näytöstä rakennuksen pääovien edessä. Tunnelma oli kuin luontodokumentissa, vain epätodellisempi: erään vain yöaikaan piiloistaan nousevan lajin edustajat kerääntyivät sankoin joukoin yhteen, vaikka varsinaista syytä niiden käyttökseen eri alojen tutkijat kykenivät toistaiseksi vain arvailemaan.

Kysymys saattoi olla auringon kiertoon liittyvästä rituaalista, initiaatoriitistä, soidinmenoista tai itsetuhoisesta, joskin näyttävästä laumakäyttäytymisestä.

Todennäköisesti ulkopuolinen tarkkailija kuitenkin vain heijasti meihin oman kulttuurinsa selitysmallin sille, mikä sai niin monet harjoittamaan kallisarvoisten resurssien järjestöntä tuhlausta.

Katselin tihkusateeseen peittyneen kentän yli lehdetöntä pensaikkoa, jonka juurelle ihmiset kävivät yksitellen laske-
massa elimistön läpi kulkeneet lagerinsa. Kaikki klubin
ympärillä näytti väliaikaiselta, väliaikaiselta niin kuin kaik-
ki paikoilleen jämähtänyt. Oli vaikea kuvitella minkään
ympäristössä muuttuneen viimeiseen kolmeenkymmeneen
vuoteen. Siinä ajassa valtiojärjestykset olivat murtuneet ja
vakiintuneet, historialliset aikakaudet alkaneet ja
päättäneet. Kahden maailman rajalla aiemmin sijainneet
rakennukset seisoivat tyhjine suu- ja silmäaukkoineen la-
sinsirpaleiden ja puolikkaiden tiilenkappaleiden täyttäm-
än joutomaan keskellä. Mykkinä ne vartioivat teollisen
vallankumouksen ja sotia edeltäneen edistysuskon alati
ohenevaa muistoa, vaikka viimeistään nyt kaikille alkoi olla
selvää, ettei historiassa ollut oikeutta. Kadotettu mennei-
syys ei ollut tulossa takaisin, se vain korvattiin uudella. Siksi
mekin olimme täällä: uusi sukupolvi, uudet kokemukset,
tai tarkemmin sanottuna vanhat kokemukset, jotka jokai-
sen sukupolven oli koettava uudestaan, koska vasta silloin
saattoi sanoa olleensa paikalla, olleensa olemassa ylipään-
sä. *Minä olin siellä silloin, Gandalf, kaksikymmentä vuotta
sitten*, ränsistyneet varastohallit tuntuivat sanovan.

Rakennukset saivat hetket jonossa tuntumaan ainutker-
taisilta ja ajattomilta, aivan kuin olisimme siirtyneet ajan
tuolle puolen, iäisyyteen, joka ei ollut sittenkään niin kau-
kana jonossa seisomisesta kuin ehdin kuvitella.

Jono takanamme oli sata metriä pitkä, tai enemmänkin, sillä jonon loppupäätä ei voinut hämärässä enää erottaa. Yhä uudet humalaisista juhlijoista koostuvat ryhmät lähestyivät jonoa hämärässä lammikoiden peittämän kentän yli, mutta vain kadotakseen näkökentän reunan taakse johonkin, minne jonon häntä oli siirtynyt. Katsoin jalkojani ja maata, jonka ne olivat talloneet. Kengät olivat taputtaneet maasta tasaisen kuin kaukana alapuolella siintävän maan pinta, täynnä vuoria, niin pieniä ettei niitä voinut nähdä. Lapsena viihdytin itseäni jalkapallokentällä kasamalla jalkaterän sivulla pieniä kasoja hiekasta. Kun pallo osui kohdalle, taidokas kasa hajosi tomuksi. Onneksi sitä tapahtui vain harvoin, sillä laitapuolustajana sain viettää suurimman osan peliajasta kaukana kentän toisella puolella käydyistä ratkaisutaisteluista. Olin koko elämäni ollut sivussa tapahtumien keskipisteestä, aina tarkkailemassa jotain toissijaista, ensimmäinen, joka kävelee pois kentältä kun peli on päättynyt.

Tänä yönä kaikki oli toisin. Ensimmäisen viidentoista minuutin jälkeen mikään ei olisi enää saanut minua kääntymään ja kävelemään pois.

Sisäänpääsystä oli tullut minulle elämää suurempi päämäärä. En tiennyt, mistä varmuus oli peräisin. Mikä syvältä kumpuava halu sai minut jäämään?

Jonottamisella oli sellainen kummallinen vaikutus ihmisiin. Tarpeeksi pitkään jatkuessaan se sai heidät unohtamaan, kuinka paljon jokin asia sai maksaa.

Tavallisesti ei yhtään. Tässä tapauksessa tavanomaiset lait eivät kuitenkaan enää pätenneet. Jonon päähän asettuminen sai tuntemaan, että maailmassa oli yhä asioita, joiden eteen kannatti uhrata koko elämänsä.

Ainakin ihmiset edessämme olivat pysyneet samoina, kukaan ei ollut luovuttanut ja jättänyt paikkaansa muille. En tunnistaisi ainoatakaan heistä, jos he kävelisivät vastaan kadulla. Näin kaikista vain selät. Silti he olivat käyneet hiljalleen tutuiksi kuin kilpailijat, joiden kanssa on ehtinyt suorittaa monta ikimuistoista tehtävää kunnes jäljellä ovat enää harvat ja valitut. Yhteyden tunne sai minut näkemään ympärilläni salaliittolaisia, kokonaisen heimon.

Jono edessäni oli retkikunta, jota yhdisti yhteinen päämäärä ja tietoisuus tehtävän vaativuudesta. Kasvot olivat kääntyneet samaan suuntaan, ne kaikki odottivat pääsyä ovelle ja portinvartijoiden ohi sisään.

Tuijotin selkää edessäni ja ajattelin palkintoa, joka meille oli luvattu. Pelkkä mielikuva sisäänpääsystä oli jo liikaa. Se sai minut ajattelemaan loppua, vaikka mikään ei ollut vielä edes alkanut kunnolla. Kaikki tähän asti kokemamme oli vain pohjustusta tarinalle, joka alkaisi, kunhan selviäisi, kenen tarinasta tässä oli kysymys.

Me olimme toistemme kilpailijoita. Kilpailimme samasta paikasta paratiisissa. ”Paratiisi” sai ajattelemaan marttyyreita ja uskonnollisia kilvoittelijoita. Toisin kuin itsemurhapommittajat, en ollut tullut tänne räjäyttämään itseäni. Halusin päästä sisään omaan yksityiseen kiirastuleeni, en viedä muita ihmisiä sinne mukanani. Jonottaminen oli vain välivaihe. Todellinen koitos odotti ovien toisella puolella, sisemmällä spiraalin kehällä.

Oli ollut Julian idea tulla tänne. Hän oli suorastaan vaatinut sitä, ainakaan hän ei ollut kertaakaan jättänyt käyttämättä tilaisuutta muistuttaa, että nyt kun kerran olin Berliinissä, minun täytyi käydä myös kaupungin legendaarisimmalla teknoklubilla. Se oli täysin pakollinen juttu suorittaa ennen kuin täytti kaksikymmentäviisi vuotta ja elämä alkoi olla muuten ohi, ainakin sen aktiivinen ja uutta luova vaihe, hän sanoi. Koko edellisen päivän Julia oli vahvistanut tahtotilaani toistelemalla, miten klubille jonottaminen oli osa ihmisenä kasvamista, että se oli puhdistava koettelemus samalla tavalla kuin jalkaisin suoritettu pyhiinvaellus, paastonajan viettäminen tai retriitti.

Tähänastinen seisoskelumme aamuöisessä tuulella oli vasta alkusoittoa: todellisena tarkoituksena oli karaistua ja piiskata ruumiista kaikki tarpeeton, keskinkertainen ja epävarma, ylittää omat rajansa ja muuttua kokonaan uudeksi ihmiseksi – uudeksi, sillä elämä jakautui aikaan ennen klubilla käymistä ja sen jälkeen.

9 7 8 9 5 2 3 5 2 2 7 2 3
TAKANAMME JONO MATELI YHÄ KULJELI TOISELLE.
MINÄ JA JULIA OLTIMME YKSI MATELIJAN MUKKISTA.
TÄHÄNASTISET KOKEMUKSEMME OLINAT KUIN KÄÄRMEE-
PUOLIKSI SULATTAMA HIRI, JOKASATTOIMIA
RANINTONA TOISENLAISELLE, KÄRSIVÄLLISYDESSÄN
KUOLEMANKALTAISELLE ELÄMÄNMUODOLLE.
KÄÄRMEIDEN TANOIN ME OLTIMME NÄHTOLÄMPÖISIÄ
JA HILJAA. NAIN MYRKKIRÄUHASET HAMPAISSA
KIEHELMÖIVÄT, KUIN KOLLEKTIIVINEN RUUMIS
JÄNNITYSKUUN.